

TAPIA LEGEA

Jaurlaritzak botere gehiago, udalek gutxiago

Gobernantza ereduari sakon eragiten dioten bi aldaketa bultzatu ditu Eusko Jaurlaritzak legegintzaldi honetan. Abenduaren 9an Eusko Legebiltzarrak Ingurumen Administrazioaren Legea onartu zuen, “interes publiko goreneko” proiektuen inguruko erabakimena udalerriek kenduz eta Jaurlaritzari emanez. Bigarren urratsak bide luzea du aurretik oraindik, baina Jaurlaritzaren asmoa da izaera hori

aitortzea enpresa pribatuek bultzatzen dituzten eta ingurumenarekin loturarik ez duten proiektuei. Aldaketa garrantzitsu horien izaera zein onartzeko erabili diren moduak aztertu nahi ditugu. Legebiltzarreko eztabaidetan hurrenez hurren aldaketaren alde eta aurka nabarmendu diren EAJko María Eugenia Arrizabalagarekin eta EH Bilduko Mikel Oterorekin hitz egin dugu horretarako, besteak beste.

 ZIGOR OLABARRÍA OLEAGA

Arantxa Tapiak zuzentzen duen Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailak bultzatu ditu bi lege aldaketak. 2021eko urtarrilean Ingurumen Administrazioaren Legearen aurreproiektua aurkeztu zuen legebiltzarrean. Urte erdi beranduago, ekainean, Zaldibarrek zaborteagiko lurrunak bero oraindik, 106 emendakin egin zizkieten EAJ eta PSEk legeari. 61. emendakinak beste lege bat aldatzea eskatzen zuen –Lurralde Antolamendua-ren Legea– Interes Publiko Goreneko Proiektuen (IPGP) kategoriatik sortzeko. IPGPek “sustapen publikokoak” eta ingurumenari lotutakoak izan behar dute, udalen hirigintza plan orokorren (HAPO) gainetik kokatzen dira, eta proiektu bati izendapen hori ematea Jaurlaritzaren eskumena da. Arantxa Tapiak emenda-

kinaren defentsa sutsua egin du; emendakin hori da Tapiak Legea izena hartu duena. Beharrezko jo zuen “Eusko Jaurlaritzak udal-planteamendua gaitz de- zakeen mekanismo bat izatea”. EAJk eta PSEk beren gehiengo absolutua baliatu zuten legea onartzeko, oposizio guztiak aurkako boza eman zuen.

61. EMENDAKINA

Legebiltzarkide eta Euzkadi Buru Batzarreko kide María Eugenia Arrizabalaga Olaizolak 61. emendakinaren inguruan sortutako “zalaparta”ren ardura EH Bilduri egotzi dio: “Batzuek nahiago dute kontra egin konponbidearen parte izan baino”. IPGPen sorrera Jaurlaritzaren ingurumen politikaren helburuekin lotu ditu, gogoratuz 2030erako kontsumitzen den energiaren %40 “jasangarria” izan behar duela. Erabakia Zaldibarrek

zaborteagiarekin lotuta dago?: “Arazo larri bat dugu, Zaldibarrek gertatu ez balitz ere izango genuke: industria hondakinena. Herri industrialak gara, eta hori kudeatu beharra dago. Zaborteagutxi geratzen dira eta epe laburrean ez da nahikoa leku egongo beharrei erantzuteko. IPGPen motibazio printzipala hori da”.

EH Bilduko legebiltzarkide Mikel Otero Gabirondok gogor hitz egin du neurriaren aurka. “A eta B aldeak” ezberdintzen ditu. A aldea eman diren arrazoi publikoak lirateke: “Arazoak daudela zaborrak kudeatzeko azpiegiturekin. Tapiak zaborteagiak, araztegiak eta antzekoak aipatzen ditu”. B aldea aitortzen ez diren bestelako interesena litzateke: “Bidea irekita utzi nahi da Jaurlaritzak mota oso ezberdinetako proiektuak inposatzeko udalerrien

LEGE BILTZARRA EUS

Arantxa Tapia, Iñigo Urkullurekin legebiltzarrean abenduaren 9an, Tapia Legea eztabaidatu eta bozkatu

erresistentziaren gainetik". Erresistentzia horien adibide bezala jartzen ditu atzera bota izana gasa erazteko plana Gasteizen, edo zabortege proiektuak Azkoitian eta Lezaman.

Egitasmo bati IPGP izendapena emateko prozedura "berme handikoa" da Arrizabalagaren iritzian: "Dokumentazio mordoak aurkeztu behar da, ingurumen baldintzak bete, udalerriari audientzia emango zaio bere ikuspegia eman dezan...". Kontrako ustea du Oterok: "Diote, 'ez kezkatu, gero legezko berme guztiak eskatuko dira': ingurumen baimen bateratuak... Horrek bermeak ematen ditu? Batzuk bai. Baina, Petronorrek badu baimenik? Gipuzkoako eta Bizkaiko erraustegiek? Paper fabrikek? Bai. Legeak ez du ziurtatzen ingurumenerako edo osasunerako kaltegarria ez izatea".

Tapia Legearen aurretik ere, Jauralaritzak bazituen udal eskumenen gainetik dauden baliabideak lurraldearen eta azpiegituren antolamenduan: Lurralde Plan Partzialak eta Lurralde Plan Sekto-

“

Beharrezkoa da Jauralaritzak udal-planteamendua gaindi dezakeen mekanismo bat izatea"

Arantxa Tapia

rialak. Oteroren iritzian erreminta nahikoak "planifikazio zentzuzko bat egiteko, muturreko lege aldaketa hauetara heldu gabe". Arrizabalagari "barregura" eragiten dio EH Bildutik planifikazio sektoriala defendatzea, "horiek gatazkak ekidin izan balituzte bezala". Energia Eolikoaren Lurralde Plan Sektoriala gogoratu du, 2000ko hamarkada hasieran onartu zena: "Sendatu ditu horrek kontrako hainbat jarrera? Ez".

EMENDAKINA VS LEGE ALDAKETA

IPGPen kategoria sortzeko, Ingurumen Administrazioaren Legeari eginda-ko emendakin baten bitartez aldatu du Jauralaritzak Lurralde Antolamendua- ren Legea. Urrats hain mamitsua izanik, naturalagoa lirudike zuzenean Lurralde Antolamendua- ren Lege aldaketa edo lege berria aurkeztea. Ezberdintasunak handiak dira modu batera edo bestera egin: emendakinen onarpen prozedura laburragoa da eta eztabaida dagokion ponentziako legebiltzarkideei mugatua dago –osoko bilkuran bozkatu arte–; lege aldaketa batek denbora gehiago eskatzen du, Eudelek legearen balorazio txostena egin beharko luke edo batzordera adituak eta eragileak gonbidatu ditzakete talde politikoek.

"Lege proiektua aurreko legegintzaldikoa da. Gobernua berritzean erabaki zen tramite parlamentarioak lehenbailehen abiatzea. Gerora, talde bakoitzak bere zuzenketak aurkeztu zituen, besterik gabe", azaldu du Arrizabalagak emendakina eta ez lege aldaketa aurkeztearen zergatia.

EUDEL ETA GORKA URTARAN PRESIDENTEA

Emendakinaren bideak izan du bestelako ondorio garrantzitsu bat. Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legeak dio Eudelek udal eskumenei eragin diezaiekeen edozein lege aztertu behar duela onartua izan aurretik. Horrela egin zuen Eudelek Ingurumen Administrazioaren Legearekin, urtarrilean Arantxa Tapiaren sailak aurreproiektua aurkeztu zuenean, eta ez zion eragozpenik jarri. EAJ-PSEk, ordea, emendakinak ostean aurkeztu zituzten, ekainean. Elkarrekin Podemos-IU eta EH Bilduko dozenaka alkatek eskatu zioten publikoki Eudeli txosten berria egin zezan 61. emendakina aztertzeko, baita hainbat udalek ere. Oterok dio Azpeitiko alkate Nagore Alkorta berdin egin zuela Eudelen exekutiban, “hiru alditan, baina gehiengo duen EAJ-PSEk ez zuen onartu” (Eudeleko exekutiba osatzen dute EAJko Gorka Urtaran presidenteak, eta EH Bilduko Nagore Alkorta eta PSEko José Antonio Santano presidenteordeak).

“Legeak dio lege proiektu oro Eudeletik pasa behar duela txostena egin dezan. Eta hori bete da. Ez du esaten zuzenketek ere pasa beharko dutenik”, dio Arrizabalagak. Legeak behartzen ez badu ere, ez al da logikoa Eudelek azterketa berritua egitea?: “Guk aldarrikatzen dugu legebiltzarren herri ordezkartzaren legimititatea, kasu honetan bezala beste guztietan”. Oterok onartu du “urrats formalak” bete dela, “baina garrantzia handiagoa ematen diot gobernuak egindako tranpari”.

“Eudeleko presidenteak behin eta berri errepikatu du legeak ez dakarrela udal eskumenen aurkako ezer”, gogoratu du Arrizabalagak. “Udaletan sortu duen eztabaidaren atzean interes politikoko antzerkia dago”, adierazi zuen Urtaranek urtarrilean Euskadi Irratiko *Faktoria* saioan. Martxoan, ordea, Eudelek txostena egin du IPGPen zabaltzea proposatzen duen Trantsizio Energetikoari eta Klima-aldaketari buruzko Lege-aurreproiektua aztertuz. Aurreproiektuarena ez ezik, oro har IPGPen sorrera aztertzen du txostenak, balorazio oso-oso kritikoa eginez: IPGPen “justifikazioa eta legimitatea” zalantzan jartzen ditu; Espainiako Konstituzioaren aurkakoa izan daitekeela neurria; lurralde eta hirigintza planeamenduak “desnaturalizatu eta deslegitimatatu” egiten dituela adierazten du; IPGPekin udalerri proiektuak “inposatu” ahal zaizkiola dio; IPGPak salbuespe-

Mikel Otero legebiltzarrean abenduaren 9an, Tapia Legea eztabaidatu eta bozkatu zen egunean.

LEGBILTZARRA.EUS

“

Jaurlaritzak ikusi du unea egokia dela gobernantza ereduari estatu kolpe bat emateko”

Mikel Otero

nekoak izan beharko luketela eta orokortzeko arriskua dagoela; proiektu bat ezin dela horrela izendatu “soilik Gobernuak onartzen duelako”. [Eudelen txostenaren laburpen osatuagoa, ondoko koadroan]. Arantxa Tapiak Eudelen irakurketa kritikatu du udalei iritzia “hiru aldiz” eskatzen zaiela nabarmenduz, eta konstituzioaren aurkakoa izan daitekeela esatea “gehiegizkotzat” joz. Apirilean 40 urte egin ditu udalen erakundeak: “Erakundeen arteko lankidetzak goraipatu du Eudelek”, irakurri daiteke elkartearen webgunean urteurrenaren ospakizun ekitaldiaz. Kontuak kontu, udal eskumenei zuzenean

eragiten dion lege bat udalerrien hitza entzun gabe onartu da, haien interesak ordezkatzeko omen dituen erakundearen oniritziarekin eta bere presidentearen sustengutik aktiboarekin.

ETA PSE?

Alberto Alonso Martínek defendatu zuen legebiltzarrean PSEk Tapia Legeari emandako aldeko boza. Modu lausoan iradoki zuen gustuko izan ez arren PSEk “beharrezko oreka lehenetsi” zuela “koalizio gobernu mantentzeko”. Oreka zail horren adibide izan daiteke José Antonio Santanoren jarrera. Irungo alkate bezala, aldeko boza eman zion Eudelek Tapia Legea azter zezan eskatzen zuen mozioari, “udalerrien eskumenei eta tokiko autonomiari zuzenean eragiten dielako”. Eudeleko exekutibako kide bezala, erakundeak azterketa hori bera egitea ekidin zuen Gorka Urtaranekin bat eginez.

“Badirudi PSEri ez zaiola gustatu, baina aldeko boza eman du”, dio Oterok. Arrizabalagak erabat ezeztatu du legeak gobernu koalizioako kideen artean arazorik sortu izana: “Inolakorik ez, hasiera-hasieratik zegoen adostasuna”. Hurrengo urratsari begira ere akordioa erabatekoa dela dio, “dudarik gabe”.

EUDEL

“IPGPak udalerri-
inposatzen zaizkie ia
inongo parte-hartzerik
gabe”

2022ko martxoan Eudelek Tapia Legea eta Interes Publiko Goreneko Proiektuen kategoria aztertzen di-
tuen txostena onartu zuen. Kritika oso
gogorrak zuzentzen dizkio Arantxa
Tapiaren sailari, azalez zein mamiz,
IPGPen legitimitate demokratikoa eta
legala bera auzitan jarritz. Hemen pa-
sarte esanguratsuenak:

IPGP-EN INGURUAN ORO HAR:

“Udalerri-
inposatzen zaizkie, ia inon-
go parte-hartzerik gabe. Udalerri-
ekimenaren berri izango dute soilik,
eta ez dute inolako eraginik izango ho-
rrela deklaraturako proiektuak auka-
ratzeko, egiteko, konfiguratzeko eta
aplikatzeko orduan”.

“Proiektu horien garrantziak es-
katzen du, gutxienez eta zalantzarik
gabe, espazio garrantzitsu eta egoki
bat ematea zergatien azalpenari. Hori
gabe, legeak [Espainiako] Auzitegi
Konstituzionalak berak eskatutako
proportzio- eta arrazoizkotasun-ka-
nona hautsi dezake”.

IPGP-AK EKIMEN PRIBATUARI ETA INGURUMENAREKIN LOTURARIK EZ DUTEN EGITASMOEI ZABALTZEAREN INGURUAN:

“Sustapen pribatura eta ‘bestelako
proiektuetara’ zabaltzen da (...) ingu-
rumen helburu hutsetatik aldenduz
eta kontzeptu zehaztugabeak sortuz,
justifikaezinak edo justifikatzen oso
zailak direnak”.

“[Sustapen pribatuak] zalantzak
areagotzen ditu IPGPen justifikazio
eta legitimitatearen inguruan, interes
publikoaren ikuspegitik eta gai horri
buruzko doktrina konstituzionalaren
ikuspegitik”.

“‘Bestelako proiektuetara’ heda-
tzeak desadostasuna eta kezka sor-
tzen digu (...) ezaugarri horietako fi-
gura bat salbuespenez erabili behar
da (...) proiektuak eta ekimenak ezin
dira inplizituki interes publiko han-
diagokotzat jo Gobernuak onartzen
dituelako soilik”.

María Eugenia Arrizabalaga
legebiltzarrean,
abenduaren 9an, Tapia
Legea eztabaidatu eta
bozkatu zen egunean.

LEGEBILTZARRA.EUS

“

Pisua badu, baina sortu
den errelato politikoak
ikaragarri atera ditu
gauzak bere onetik”

María Eugenia Arrizabalaga

TAPIA LEGEA 2.0

Energia Trantsizioarako eta Klima Al-
dakatarako Legearen aurreproiektua
sinatu zuen Arantxa Tapiak 2021eko
azaroan. Aurreproiektuak Tapia Le-
gea moldatzea proposatzen du. Egun,
IPGPak, “ekimen publikoak” sustatu
behar ditu; orain, nahi da “ekimen pu-
blikoak eta/edo pribatuak” izan ahal
izatea sustatzaileak. Egun, IPGPak izan
behar dira, “erabilgarritasun publi-
koko eta ingurumen-interes soziale-
ko instalazioak”; orain nahi da “beste
proiektu mota batzuk” ere izan ahal
izatea. Finean, oso sakonak liratekeen

bi aldaketa: ateak irekitzea sustapen
pribatuari, eta ingurumenarekin lotu-
ra ez duten proiektuei. Deigarria, bide
batez, ingurumenarekin lotuta ez dauden
proiektuei bide eman nahi izatea izen
hori daraman legea baliatuta.

Arrizabalagak egoki ikusten du al-
daketa, eta erreminta “eraginkorra”
izan daitekeela uste du. “Zergatik en-
presa pribatuek sustatutakoek ere?
Adibidez, Euskadin dauden hamar bat
zabortegietatik bizpahiru soilik dira
izaera publikokoak. Zergatik ez ingu-
rumenarekin lotuta ez dauden gauze-
tarako? Ospitale bat, demagun”. Azpi-
marratu du, halere, “interes publikoa
eta soziala” justifikatu behar dela beti:
“IPGPak ezin dira apeta pertsonalaren
arabera ezarri, Tapiaz esaten direnak
erabat injustuak iruditzen zaizkit”.

Oteroren iritzian frogatuta geratu
da erreportaje hasieran aipatu dituen
A eta B aldean artean “B aldeak due-
la pisu gehiago: nazkatuta gaude uda-
lerrietatik Jaurlearitzaren askotariko
planak gelditzeaz, eta hori ekiditeko
erreminta garatuko dugu”. Interes pu-
blikoa edo premia justifikatu beharra
ez dela ezeren berme dio: “Sail batetik

hori justifikatzea oso erraza da, Tapiia espezialista da horretan: AHTa ingurumenarako onuragarria da CO2 gutxiago askatzen delako Madrilera hegazkinez joaten baino. Corrugados [Azpeitiko altzairutegia], premiazkoa da? Enpleguak sortuko dira eta enpleguak sortzea premiazkoa da gobernuarentzako”.

Arantxa Tapiak 2021eko azaroaren 26an sinatu zuen Energia Trantsizio-rako Legearen aurreproiektua. Hau da, abenduan Tapiia Legearen lehenbiziko bertsioa eztatidatu eta bozkatu zenean legebiltzarrean, mahai gainean zegoen jada IPGPak ekimen pribatuari eta ingurumenaz bestelako proiektuei zabaltzea, oraindik publikoa ez bazen ere. Eztabaida haietan, ordea, Arrizabalagak eta Tapiak hainbat aldiz azpimarratu zuten IPGPen figura ingurumen arloko proiektuentzako eta zehazki hondakinen kudeaketarekin lotuta daudenentzako erabiliko zela soilik. Ordurako Trantsizio Energetikoaren legeak IPGPen inguruan planteatzen zuena ezagutzen ote zuen, Arrizabalagak ezetz dio buruarekin: “Jaurlaritza eta legebiltzarra erakunde ezberdinak dira, eta bakoitzak bere dinamika eta bizitza propioa du”. Edonola dela, ez dio arazorik ikusten: “Ez dago inongo kontraesanik. Guk 61. zuzenketa eztatidatzen genuen. Trantsizio Energetikoaren Legearen eztabaida heltzen denean eztatidatuko dugu besteaz”.

Ez dago Trantsizio Energetikoaren Legea onartzeko epe finkorik. Arrizabalagak dio “ahalik eta azkarren” onartu nahi duela gobernuak, baina ez dagoela epeak zehazterik: “Espero dut urte honetan izatea, baina ez dakit”. *El Diario Vasco*-k argitaratu zuen urte amaieran onartzea dela Tapiaren asmoa. Oterori epe horiek “justu samarrak” iruditzen zaizkio. Edonola dela, denbora dago legebiltzarrean bozkatua izan aurretik.

ZERTAN GAUZATU DAITEKE TAPIA LEGEA?

EAEko hondakinak prebenitu eta kudeatzeko 2030eko plana txostenean Arantxa Tapiak zuzentzen duen sailak, besteak beste, “Hondakin ez-arriskutsuak eta eraikuntza- eta eraispin- hondakinak” hartzen dituzten zabortegeien egoera eta 2030 arteko beharrak aurreikusten ditu. “Azkenean konponbide hau azpiegitura fisikoetan oinarritzen bada, azpiegitura horiek honela hartuko dira: ‘onura publikoko eta gizarte-intereseko azpiegiturak’ eta/edo ‘interes publiko goreneko proiektuak’”, dio

txostenak. Baina Tapiia Legeak gehiagorako aukera ere ematen du.

IPGPen figura Nafarroan erabili da Aroztegi hirigintza turistikoko makroproiektua inposatzeko, edo Olaztiko Cementos Portland enpresa erraustegi bihurtzeko. Valentzian golf zelaiak egiteko, edo Madrilén Eurovegas eraikitzeko, besteak beste. Antzeko proiektuak IPGPak izendatzeko arriskua dago EAEn? “Bai, horren beldur gara erabat, behin atea irekita kristoren arriskua du”, dio Oterok. Uste du, halere, hautsak ez harrotzeko hasiera batean behintzat “tentuz” jokatu eta proiektu “gutxi” izendatuko dituztela IPGP. Kontrara, “sekula santan ez ditugu horrelako proiektuak lehenetsi, ez da gure asmoa izan eta esaten dizut ez dela sekula izango”, dio Arrizabalagak.

GALDERAK ETA ZIURTASUNAK

Gobernantza ereduaren aldaketa esaniguratsua da Tapiia Legea. “Jaurlaritzak ikusi du unea egokia dela esku kolpe

bat emateko”, dio Oterok; “Bere pisua badu, baina sortu den errelato politikoak ikaragarri ateratzen ditu gauzak bere onetik”, Arrizabalagak. Alde edo kontra egon, boterearen zentralizazioan sakontzen du eta eztabaida publiko urria izan da prozesuan. Legearen 2.0 bertsioak zentralizazioan sakontzea lekarke.

Trantsizio Energetikoaren Legea legegintzaldiko garrantzitsuenetakoa da, eta are garrantzitsuagoa bilakatu da Ukrainako gerraren ondorioak direla eta. Pentsatzekoa da Jaurlaritzari kontsentsu argazki batek mesede egingo liokeela, berriki Hezkuntza Itunarekin lortu duenaren ildotik. Tapiia Legea arazo bat izan daiteke behintzat Elkarrekin Podemos-IU eta EH Bildu taldeak akordiora ekartzeko; argazkitik kanpo gelditzearen presioa ere senti dezakete, aitzitik. Oterok dio “oso gogorra” litzatekeela “legean adostu behar diren gauza potolo pila alde batera geratzea”, baina, gobernuak Tapiia Legea kanpoan uzten

EAJren ekitaldia klima
aldaketaren inguruan,
2020ko ekainean.

EAJ-PNV/EUS

ez badu, Trantsizio Energetikoaren Legeari osoko zuzenketa aurkeztuko diola EH Bilduk: "Hau guretzat *casus belli* da".

Tapia Legea beste bide batetik onartzea bilatuko du Jaurlaritzak, edo akordio zabalei uko egin eta guztiarekin egingo du aurrera berriz ere? Ba al dago inongo aukerarik PSEk bestelako jarrera bat hartzeko? Zer egingo dute oposizioko taldeek? Udalerriek eta Eudelek egingo al dute legea gelditzeko lan eraginkorrik? Herri mugimendua izango al da gai aipatutako horiek denak mugiarazteko? Erantzunik gabeko galdera asko, eta bi ziurtasun behintzat bai: baga, EAJ-PSEk gehiengo osoa dute edozein proiektu onartzeko, eta gaur gaurkoz ez dute gainean nahi dutena egitea oztopatuko liekeen presio esanguratsurik; biga, IPGPak ekimen pribatuari eta ingurumenaz bestelako proiektuei zabalduko liekeen legearen 2.0 bertsioa onartu ala ez, Tapia Legea indarrean da jada, eta aplikatua izateko prest. ●

ANALISIA

Tapia Legea: gatazkak aktibatu edota desaktibatzekeko erreminta?

Jaurlaritzak bultzatzen dituen eta udalek arbuiazen dituzten proiektuen inguruko gatazkak edo posizio kontrajarriak beti egon dira, desadostasunak bizitza politikoa-ren parte dira. Baina azkenaldian EAEn ugaritu egin direla ematen du: lurzorutik gasa erauzteko proiektua Gasteizen, zaborteak Lezaman edo Azkoitian, Corrugados lantegia Azpeitian... Azpeitian EH Bildu dago alkatetzan, beste hiru udaletan EAJ.

Aipatu kasuetan bezala, alkateak maiz posizionatzen dira hierarkia handiagoko erakundeetatik ezarri nahi zaizkien proiektuen aurka. Batzuetan konbentzimentuz, bestetan taktikoki bozak galtzeko beldurrez. Udalean eta -kasu honetan- Jaurlaritzan agintean daudenak alderdi bereko kide direnean, alderdia kaltetzen duten tentsioak sortu daitezke. Tapia Legeak tentsio mota horiek desaktibatzen lagundu dezake, alkateari aukera ematen baitio proiektuaren aurka 'irmoki' posizionatzeko bere herritarren aurrean, behin IPGP izendatuta erabakia bere eskumena ez dela jakiteak ematen duen lasaitasunarekin. Gasteizen PPko Javier Marotok hori egin zuen Garoñako zentral nuklearrarekin, eta kalterako izan zitekeen ustezko korapiloa boto iturri bilakatu zuen. Noski, gatazka iturri ere izan daiteke Tapia Legea zentzu berean, alkate alderdikide zein oposizio-koek agindu, inposizioaren hatsa estaltzen zaila izango baita.

Tapia Legearen erabilera alderdikoi makurragorik ere irudikatu genezake. Jaurlaritzak 'bakea' ziurtatu dezake gobernatzeko di-

tuen eta estrategiko jotzen dituen hiri edo herrietan, bertan proiektu polemikorik planteatzea ekidinez. Edo, 'gerra' piztu dezake agintean dagoen oposizioa kaltetu nahi duen udaletan, udalak nahi ez dituen baina herritarren artean aldeko eta kontrako jarrera sutsuak piztu ditzaketen proiektuak eramanetz -hedabideen 'kolaborazio' egoki batekin-. Zer gertatuko litzateke Corrugados lantegia eta berarekin zekartzan 'enpleguak' eta 'aberastasuna' IPGP izendatu izan balitu Jaurlaritzak? Zer gertatuko litzateke, pobrezia eta langabezia handiagoko testuinguruan?

Urrutira jo gabe, EAJk trantsizio energetiko 'berdea' ardatz duten Europako Next Generation funtsetara aurkeztu ditu AHT eta EUNEIZ unibertsitate pribatua, edo Gasteizko Corte Inglesen zamaletarako kaiaren obrak -"tokiko merkataritza berpiztea" eta "gosearekin amaitzea" helburu-. Zer proiektu ez ote dezake izendatu "interes publiko goreneko" edo "premiazko", energiaren, ekonomia-aren edo lanpostuen izenean? Garai oparoagoetan ere Petronorrek, industria militarrek edo turistifikazio masiboak apenas sortu badute kontraktotasunik jendar- tean 'enplegua' eta 'aberastasuna' ematen dutelako... Zer ez ote deza- kegu onartu herritarrok pobretze, kolapso eta beldur garaian?

Tapia Legea eredu sozioekonomiko bat inposatzeko eta goitik behera gatazkak aktibatu eta desaktibatzekeko erreminta izateko arriskua hor dago; legea behetik gora gobernantza eta jendarte er- dua auzitan jartzeko palanka gisa erabiltzeko aukera bilakatzea ere.

KEZKA HERRI MUGIMENDUETAN

“Bergaran Tapia Legea aplikatu lezakete erraustegia inposatzeko”

Araba Bizirik plataformaren mobilizazioa Tapia Legearen aurka, legebiltzarraren aurrean.

Valogreene Paper enpresak paper lantegien hondakinak hartu eta pirolisi bidez erreko lituzkeen fabrika jarri nahi du Bergaran. Herritarrak aurka antolatu dira; udalak baimena ukatu dio; Jaurlaritzak proiektua babesten du. Ekologistak Martxan taldeko Piter Encinasekin hitz egin dugu, Bergarako proiektuaren aurka sortu den Larramendiko Arnasa plataforman ere ari dena lanean. Adibide ona izan daiteke Bergarakoa, Tapia Legearen balizko ondorio eta arriskuez hausnartzeko?

Proiektuak Euskadiko Paperaren Klusterraren babesa du. Lehen Zaldibarreko zabortegean botatzen zituzten beren hondakinak paper lantegiek, eta orain ‘irtenbideak’ behar dituzte. Valogreenek ekainean aurkeztu zuen proiektua, lantegia Bergarako Larramendi industrialdean ezartzeko. Uztailean baimena eman zion udalak, baina azaroan baliogabetu zuen bi arrazoi argudiatuta: batetik, enpresak aurkeztutako txostenean adierazten zen jarduera ez zettorrela bat ingurumen baimen bateratua lortzeko proiektuan jasota

koarekin; eta, bestetik, Bergarako Hirigintza Plan Orokorrak ez duela baimentzen hondakinen kudeaketa jarduerarik. Jaurlaritzak proiektuari ingurumen baimen bateratua onartu dio, eta proiektua babesten du. Udalak helegitea aurkeztuko duela iragarri du berriki.

Encinasi Ekologistak Martxaneko Bilboko kideek deitu zioten Bergaran erraustegi proiektu bat zegoela ohartarazteko. Ordurako udalak baimena eman zion enpresari, “txostenean gezurrak zeudelako, besteak beste”, dio Encinasek. Bergarako zenbait herritarrekin bildu zen,

eta alkatearekin ere jarri zen harremanetan, informazioa partekatzeko. Martxoan Larramendiko Arnasa ekimen herritarra aurkeztu da ofizialki, baina proiektuaren aurka dauden herritarrak lehenago hasi ziren lanean. “Indar handiena informatzean jarri dugu”, dio Encinasek. Egin dituzte mahai-inguru eta hitzaldiak, mobilizazioak, bildu dituzte 4.000 sinadura baino gehiago. Udalarri dagokionez, baimena kentzeaz gain osoko bilkurak proiektuaren aurkako mozioa onartu zuen abenduan, EH Bildu eta Elkarrekin Ahal dugu taldeen aldeko bozekin, eta EAJ eta PSEren aurkakoeekin.

IKUSPUNTU KONTRAJARRIAK

Bergarako proiektuaz eta sortutako gatazkaz galdetu diogu EAJko Euzkadi Buru Batzarreko kide eta legebiltzarkide María Eugenia Arrizabalagari. Ukatu egiten du enpresak udalari iruzur egin izana txostenean, eta ukatu du ere jarri nahi den lantegia erraustegia denik, “batzuek horrela pentsatu nahi badute ere”. Encinasentzat informatzeko, mobilizatzeko eta udalean eragiteko prozesu herritar positiboa dena erabat negatiboa da Arrizabalagarentzat. “Beti gauza bera esaten dute”, dio mugimendu ekologistez. Bergarako kasuan udalak hasieran “dena oso ondo” ikusi zuela dio, “gero ekologistaren bat hasi

Larramendi industrialdeko H partzela. Bertan eraiki nahi du Valogreene enpresak papertegien hondakinak erretzeko lantegia.

GOIENAEUS

zen bazterrak astintzen, eta horrek baldintzatu du udal gobernuaren iritzia”.

Proiektuaren aldekoek pirolisia planta dela diote, eta pirolisia ez dela errausketa; aurkakoei diote pirolisia errausketa dela, beste mota batekoa baina errausketa, eta kutsadura sortzen duela –azken iritzi hori defendatzen dute Larramendiko Arnasak, Ekologistak Martxanek, Greenpeacek edo Gaia errausketaren aurkako mundu aliantzak-. Aldekoek sortuko liratekeen lanpostuak nabarmendu dituzte; aurkakoei ekologia eta osasuna. Aldekoek Jaurilaritzaren babesa dute; aurkakoei udalarena. Antzeko egoerak bizi izan dira, bizi dira eta biziko dira beste proiektu batzuen inguruan ere erkidego osoan. Tapia Legeak nola eragin lezake honen moduko testuinguruan?

BERGARAKO PROIEKTUA IPGP?

“Tapia Legeak pisu handia izango du”, dio Encinasek: “Udalak esaten badu, 'hau ez dugu nahi', baina Jaurilaritzak interes publiko goreneko izendapena ematen badio...”. Bergarako kasuan proiektuaren bultzatzailea enpresa pribatua da, beraz egungo Tapia Legea ezingo litzateke aplikatu, baina Jaurilaritzak egin nahi duen moldaketa berriarekin, sustatzaile pribatuei ateak irekiko liekeena, orduan posible litzateke. Gertatuko balitz, azaroan Tapia Legearen aurkako mozioa onartu zuen udal bati aplikatuko litzaioke Tapia Legea. Arrizabalagak dio ez dakiela Jaurilaritzak Bergarako proiektua IPGP izendatuko duen edo ez: “Arrastorik ez dut. Une honetan buruan duguna industria hondakinak dira”. Bergarakoa ez da za-

bortegia, baina bai industria hondakinak kudeatzeko azpiegitura.

MANIFESTAZIOA GASTEIZEN

Mugimendu ekologista da legearen aurka mobilizatu den herri mugimendu bakarra. Tapia Legearekin proiektu kaltegarriak erakundeetan gelditzea zailtzen dela nabarmentzen du Encinasek. “Antidemokratikoa da. Oztupoekin amaitzeko sortu dute, udalak eta herritarrak eskuak lotuta ditugu. Protesta egitea eta antolatzea soilik geratzen zaigu”. Abenduan Sukar Horiak mugimenduak kontzentrazioa egin zuen Bilbon, “herriaren” hitza “errespetatzeko” exijituz. Araba Bizirik plataforma da salaketan gehien nabarmendu dena. “[EAJ]k Boteretsua defendatzen du, parte-hartzeko ditugun arauak eta tresnak mespretxatzen ditu eta tokiko autonomia eta subiranotasuna baliorik gabe uzten ditu”, salatu du. Hainbat mobilizazio eta ekimen egin ditu Tapia Legearen aurka, eta maiatzaren 14rako manifestazioa antolatu du Gasteizen. ●

“

Udalak eta herritarrak eskuak lotuta ditugu. Protesta egitea eta antolatzea soilik geratzen zaigu”

TASIO

DATU PERTSONALEN BABESA
EUROPAKO ARAUTEGIA

Zure enpresa egokitzen
lagunduko dizugu

943 453 588 · www.sigacus.com